

„O ti dobro dete!“ reče ganjeni sodnik, „dolg je že plačan — ne govori dalje o tem; jaz hočem skrbeti za tebe in za tvojo mater, ter upam, da vama skoraj olajšam vajino revno življenje. — A zdaj idite zopet mirno domov . . .“

Sodnik je bil mož beseda ter je prevzel skrb za ubogi siroti. Ana je zopet ozdravela, in sodnikova gospa jo vzame k sebi, da jej pomaga pri različnih domačih delih. — Marijca je hodila v šolo s sodnikovim sinom Zlatkom, kjer sta oba vrlo dobro napredovala.

Leto za letom preide — a otroka sta postajala vedno večja in starejša, ljubeča se kakor brat in sestra. Srečni so bili zdaj njiju stariši — a naj-srečnejši takrat, ko je dala Marijca svojo roko Zlatku v zakonsko zavezo. Srečno in zadovoljno sta živela v družbi svojih starišev dolgo in dolgo!

Nadloge in križi so temne noči,
Da potlej za njimi nam lepše svetli.

Poslovenit Iv. T.

Čudovita gora.

(Národná pripovedka; preložil iz rusk. J. Volkov.)

Bila sta dva brata; jeden bogat a drugi siromašen. Bogati nij hotel svojemu bratu, živečemu v največjej revščini, dati ničesar niti mu kako drugače pomagati. Necega dne se odpravi siromašec v gozd po drva. Ko si jih dovolj nabere, vrne se domov — premišljajoč veliko revščino in nadlogo, ki tare njega in njegovo družinico. Ves zamišljen v globoke skrbi koraka vedno naprej, a slednjič izgreši pravi pot. Dolgo je krecal sem ter tjà po gozdu, a vse zaman, — pravega pota vendar ne najde.

V srce ga zabolí, ko se spomni, da mu otroci domá zmrzujejo in od gladí hirajo, ker nemajo polenca, da bi si peč zakurili, niti hleba, da bi si glad utésili (utolazili.) V tem žalostnem položaji zaželi: o ko bi si jedenkrat samo toliko mogel pridobiti, da bi imel s svojo družinico za potrebo živeža in obleke! Gredóč zamišljen po gozdnem potu ugleda pred seboj neobrasteno „plešasto goro.“ Zeló se je razveseli, ker take nij še nikoli poprej videl. Zatorej postoji nekoliko, da si jo ogleda. A kmalu začuje nekak šum in rožljanje po gozdu. Prestrašen skoči na stran in se skriva za široko hrastovo drevo. Zdajci se mu prikaže in približa dvanajst velikanskih razbojnikov. Siromašec je bil od straha skoraj na pol mrtev, videl je bajé užé smrt pred seboj. Ko se pa ozrè in vidi, da gredó razbojnikí naprej mimo njega, bilo mu je nekako laže pri srei, ter radovedno gleda za njimi. Razbojnikí se vstopijo pred plešasto goro in zakličejo: „gora Šakana, gora Šakana, odpri se!“ — in gora se odprè. Ko so pa razbojnikí otišli vanjo, zaprla se je zopet. Ne dolgo potem pridejo zopet nazaj ter nesó polne vreče na ramah. Vstopijo se znovega pred plešasto goro in zakličejo: „gora Šakana, gora Šakana, zapri se!“ in gora se takój zaprè. Nij bilo več sledú niti kje so šli v goro niti kje so nazaj prišli. Vseh dvanajst je otišlo s polnimi vrečami na plečih, a za njimi je listje čudno zašumelo in zemlja je votlo zabobnela.

Ko so bili razbojnikí užé daleč, stopi siromašec izza drevesa ter krene bližej, da vidi, kaj je vendar tam v sredi plešaste gore. Dospevši tjà, zakliče: „gora Šakana, gora Šakana, odpri se!“ in gora se takój odprè pred njim,

Zdaj stopi noter in ugleda veliko podzemeljsko votlino napolnjeno s srebrom in zlatom; a še dalje naprej vidi mnogo biserov, demantov in družih dražih kamenov. Siromak ves iznenadjen tacega prizora sam ne vé, ali bi si vzel nekoliko od velicega zaklada ali ne. Naposled si vendar napolni žepe s srebrom in zlatom; družih dragocenosti se ne dotakne. Vrnivši se iz gore vnovič zakliče: „gora Šakana, gora Šakana, zapri se!“ in gora se je takój zaprla. Kmalu je našel pravi pot in se podal z veselim srcem proti dómu.

Zdaj je bilo siromaku lahko, da je sebi, ženi in otrokom kruha in obleke kupil, v bogajme dajal, ubožcem pomagal ter zadovoljno in srečno živel.

Ko mu pa čez nekaj časa srebro in zlato poteče, poprosi svojega bogatega brata, da mu posodi mérico. Ta mu jo dá, in siromak gre zopet k plešastej gori ter si prinese polno mérico srebra in zlata; — a nij se dotaknil družih dragocenosti. Predno gre tretjič po zakladov v plešasto goro, pošlje vnovič po mérico. Bogatin se je užé dalj časa čudil bratovemu premoženju, a nij mogel zvedeti, kako je tako naglo obogatel; bil je pa tudi zeló radoveden, kaj li meri z njegovo mérico. Hotel se je o tem prepričati, zatorej prevleče dno v merici z raztopljeno smolo. Ko brat posojeno mérico nazaj pošlje, pogleda bogatin naglo na dno in na svoje veliko veselje zapazi prilepljeni cekin! Čez nekaj časa se poda k svojemu bratu in mu reče: povej mi brate, kaj li vendar meriš z mojo mérico? Brat mu odgovori: „žito!“

Bogatin si pa na tihem misli: jaz užé vem, da ti meriš in braniš cekine, zatorej bom še malo počakal, da zopet pošlješ po mérico. A brata siromaka nij bilo dolgo po mérico in bogatin je bil vedno bolj radoveden, zatorej gre zopet k bratu in mu reče: „brate, povej mi, kaj si prejšnjekrati meril z mojo mérico?“ Ko mu pa ta zopet odgovori, da je méril žito, pokaže mu bogatin zlat denar, katerega je našel na dnu svoje merice, ter mu zagrozi: „ako mi ne poveš resnice, ovadim te pri sodnji!“ Brat mu zdaj vse odkritosrečno pové o znanej plešastej gori in velikih zakladih, ki so skriti v njej. Bogatin hitro vpreže konje in se popelje tjà, namenivši se popléniti vse zaklade, ki ležé v gori. Ko pride tjà, zakliče: „gora Šakana, gora Šakana, odpri se!“ in gora se mu takój odprè. Šel je v podzemeljsko votlino premišljajoč, kaj bi si vendar vzel od mnogobrojnih tu nakupičenih zakladov. Naposled si nabere dragih kamenov, kolikor jih je nesti mogel. Užé se hoče vrniti; a ker je bilo njegovo srce in vsa njegova misel le pri zakladih, — pozabil je pravo zvanje in je zaklical: „gora Ša Vana, gora Ša Vana, odpri se!“ Ker je bil ta klic napačen, ostala je gora zaprta. Zeló se prestraši in ne more se več spomniti pravega klica. Vsi nagrabljeni zakladi mu ne pomagajo nič. Na večer se pa gora odprè in vanjo stopi dvanaajst razbojnikov, ki so se zeló razveselili, ko ugledajo bogatina. „Si li tudi ti tukaj, brate?“ rečejo mu. „Mar misliš, da ne vemo, da si bil užé dvakrat tukaj? Škoda le, da te nismo užé poprej dobili. A zdaj nam ne uideš več!“

Bogatin pripoveduje, da nij bil on, nego njegov brat, ter prosi, da bi ga izpustili, ali vse njegove prošnje so bile zaman in ne rešijo ga pogube, — razbojniki ga ubijó.

Tako tudi zvijačen in neusmiljen človek ne najde pravega usmiljenja. Nevošljivec in nenasitljiv lakomnik je našel pogubo mesto bogastva!